

KÄSKKIRI

Noorte, kes ei õpi ega tööta, ja tervise tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturul toetamine

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Üldsätted

1.1. Käskkirjaga reguleeritakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027” (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi 4 „Sotsiaalsem Eesti” erieesmärgi a „Parandada kõigi tööotsijate, eelkõige noorte ja pikaajaliste töötute ning tööturult eemale jäänud ja tööturul ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse kuuluvate isikute tööle saamise võimalusi ja aktiveerimismeetmete kättesaadavust nende jaoks, tehes seda noorte puhul eelkõige noortegarantii rakendamise kaudu, ning füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ja sotsiaalmajanduse edendamise kaudu” meetme 21.4.2.3 „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine” sekkumise 21.4.2.31 „Tööturu struktuursete probleemide lahendamine, tööhõive suurendamine ja erinevate tööturu riskirühmade tööturul osalemise toetamine” toetuse andmise tingimusi ja korda.

1.2. Käskkirjas sätestatud tegevusteks antav toetus ei ole riigiabi konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 tähenduses ega vähese tähtsusega abi konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses.

1.3. Käskkirjas sätestatud toetuse kasutamisele ning tagasinõudmisele ja -maksmisele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrust nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*).

1.4. Toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente esitatakse ning toimetatakse kätte ÜSS2021_2027 § 21 lõikes 3 sätestatud e-toetuse keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*). Kui e-toetuse keskkonnas ei ole vastava dokumendiliigi esitamist ette nähtud, esitatakse või toimetatakse dokument elektrooniliselt kätte elektronposti aadressil.

2. Rakendusasutus, rakendusüksus, elluviija ja partner

2.1. Rakendusasutus on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

2.2. Rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus.

2.3. Elluviija on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööhõive osakond.

2.4. Partner on Sotsiaalkindlustusamet.

3. Toetuse andmise eesmärk ja tulemused

3.1. Punktis 4.1 nimetatud tegevuste toetamise eesmärk on:

3.1.1. panustada 15–29-aastaste noorte, kes ei õpi ega tööta (edaspidi *NEET-olukord*) ja NEET olukorra riskis (edaspidi *NEET-risk*) olevate noorte vajaduste lahendamisse, et toetada nende arengutakistustest ülesaamist ja noorte kujunemist arukateks, tegusateks ja enda tervist hoidvateks inimesteks;

3.1.2. läbi ennetustegevuse toetada noori alates 13-ndast eluaastast, et nad ei satuks NEET-olukorda.

3.2. Punktis 4.1 nimetatud tegevuste toetamise tulemusena on:

3.2.1. välja töötatud, ellu viidud ja hinnatud NEET-olukorras ja -riskis noorte toetamiseks vajalik noortegarantii tugisüsteemi noorte heaolu spetsialisti tööalaseks kasutamiseks pädevusraamistik ja NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudel (edaspidi *koostöömudel*), meetoodika ja koolitusprogramm;

3.2.2. partneri poolt kohaliku omavalitsuse üksuste toetamise tulemusel on NEET-olukorras ja -riskis noortel võimalik üle Eesti saada kvaliteetset abi ja tuge lahenduste leidmisel;

3.2.3. Valitsuskabineti 28. aprilli 2022.a nõupidamisel heaks kiidetud „Noortegarantii tugevdamise riigisisene tegevuskava perioodiks 2022–2027“ (edaspidi *noortegarantii tegevuskava*) elluviimine elluviija poolt koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga koordineeritud ja teavitustegevused ellu viidud.

3.3. Punktis 4.2 nimetatud tegevuste toetamise eesmärk on:

3.3.1. seisundi tõttu, millest tulenevalt on inimesele määratud puue või tal on tuvastatud osaline või puuduv töövõime (edaspidi *tervisest tulenev takistus*), tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste töövõime säilitamise ja parandamise edendamine, vähenenud töövõimega inimeste tööturul osalemise suurendamine ja varase pensionile jäämise ärahoidmine ning seeläbi töövõimereformi tulemuste jätkusuutlikkuse tagamine;

3.3.2. töötute või töö kaotamise ohus olevate enam tuge vajavate sihtrühmade tööhõivevõimaluste toetamine läbi efektiivse tööhõivepoliitika kujundamise.

3.4. Punktis 4.2 nimetatud tegevuste toetamise tulemusena on töövõime süsteem arendatud, vajalikud osapooled on kaasatud ning panustatud on tervisest tuleneva takistuse tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturule kaasamist toetavatesse teavitustegevustesse ning tagatud on tööala valdkonna jätkusuutlik teadmispõhine tööhõivepoliitika kujundamine.

3.5. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi

„Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“ alasihi „Arukas inimene“ saavutamisse.

3.6. Punktis 3.5 nimetatud aluspõhimõtete hoidmist ja sihi saavutamist soolist võrdõiguslikkust, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust ja regionaalarengut toetaval moel hinnatakse järgmiste „Eesti 2035“ näitajatega, millele vastavuse tagamisel lähtutakse rakendusüksuse veebilehel avaldatud selgitavast juhiseist:

- 3.6.1. soolise võrdõiguslikkuse indeks;
- 3.6.2. hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik;
- 3.6.3. ligipääsetavuse näitaja;
- 3.6.4. tööjõus osalemise määr 15–74. a.

3.7. Toetuse andmisel lähtutakse majandus- ja tööstusministri 31. jaanuari 2025. a käskkirjaga nr 12 „Tööturuprogrammi ja soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise programmi kinnitamine aastateks 2025–2028“ kinnitatud lisas 1 „Tööturuprogramm 2025–2028“ esitatud meetme „Kõrge tööhõive taseme saavutamine ja hoidmine“ tegevusest „Aktiivsed ja passiivsed tööturumeetmed“.

3.8. Punktis 4.1 nimetatud tegevused kuuluvad noortegarantii tegevuskava tegevuste hulka ning punktides 4.1 ja 4.2 nimetatud tegevused lähtuvad Euroopa Liidu rohe- ja digipöörde eesmärkidest.

4. Toetatavad tegevused

4.1. Toetust antakse järgmistele tegevustele, mis panustavad punktis 3.1 nimetatud eesmärki, punktis 3.2 nimetatud tulemustesse ning punktides 6.1 ja 6.3 nimetatud näitajatesse:

- 4.1.1. NEET-olukorras ja -riskis noort toetava spetsialisti pädevusraamistiku ja koolituskava väljatöötamine;
- 4.1.2. kohaliku omavalitsuse üksuse juhtumikorraldajatele ja teistele NEET-olukorras ja -riskis noortega tegelevatele spetsialistidele koolituste ja teiste kaasavate õpitegevuste korraldamine;
- 4.1.3. koostöömodeli elluviimist toetava kvaliteedi ja tulemuste hindamise ja analüüsimise süsteemi kontseptsiooni loomine kohaliku omavalitsuse üksusele;
- 4.1.4. elluviija ja partneri tehtud tegevuste mõju ja tulemuslikkuse analüüsimine ja hindamine;
- 4.1.5. koostöömodeli infotehnoloogiliste andmelahendussüsteemide tehniline loomine ja arendamine;
- 4.1.6. kohaliku omavalitsuse üksuse riigipoolne toetamine koostöömodeli rakendamisel;
- 4.1.7. noortegarantii tugisüsteemi (edaspidi *NGTS*) ja noortegarantii tegevuskava elluviimise koordineerimine ja toetamine ning noortegarantii tegevuskava elluviimise seiramine;
- 4.1.8. teavitustegevuste läbiviimine ja hoiakute kujundamine.

4.2. Toetust antakse järgmistele tegevustele, mis panustavad punktis 3.3 nimetatud eesmärki, punktis 3.4 nimetatud tulemustesse ning punktis 6.4 nimetatud näitajatesse:

- 4.2.1. poliitikaanalüüside ja -uuringute ning ekspertiiside ja arendustegevuste läbiviimine;
- 4.2.2. poliitikakujundajate pädevuse suurendamine;
- 4.2.3. sihtrühmaga kokkupuutuvate osapoolte koostöö ja andmevahetuse ja metoodikate arendus;
- 4.2.4. teavitustegevuste läbiviimine ja hoiakute kujundamine;
- 4.2.5. töövõimesüsteemi arendamine;
- 4.2.6. tööhõivepoliitika arendamine.

4.3. Punktides 4.1 ja 4.2 nimetatud tegevuste puhul tagatakse, et:

- 4.3.1. tegevuste kavandamisel ja elluviimisel järgitakse soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise ja ligipääsetavuse põhimõtteid, millega seoses tagatakse sihtrühma liikmetele ning erivajadustega inimestele võrdsed võimalused tegevustes osaleda;

4.3.2. tegevuste digitaalne- ja veebisisu peab vastama ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28. veebruari 2019. a määruses nr 20 „Veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuded ning ligipääsetavust kirjeldava teabe avaldamise kord“ kehtestatud ligipääsetavuse nõuetele;

4.3.3. tegevused ei suurenda negatiivseid keskkonnamõjusid, milleks elluviija ja partner rakendavad riigihangete läbiviimisel keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriume¹ ning kasutavad keskkonnasäästlikke lahendusi².

4.4. Toetatakse tegevusi, mis ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärke Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses.

5. Sihtrühm

5.1. Punkti 4.1 tegevuste sihtrühm on NEET olukorras ja -riskis noortega töötavad partneri ja kohaliku omavalitsuse üksuse spetsialistid, elluviija ja noortegarantii tegevuskavas hõlmatud ministeeriumid ning tegevustega ametialaselt kokkupuutuvad isikud.

5.2. Punkti 4.2 tegevuste sihtrühm on töövõime- ja tööhõivepoliitika kujundajad ja rakendajad, tööala valdkonnas tegevad ning tegevustega ametialaselt kokkupuutuvad isikud.

6. Näitajad

6.1. Punktis 4.1 nimetatud tegevused toetavad rakenduskava väljundnäitajat „osaluskordade arv“, milles arvestatakse tegevustes osalenud riiklikul ja kohalikul tasandil NEET-olukorras ja -riskis noori toetavate spetsialistide arvu.

6.2. Punktis 6.1 nimetatud väljundnäitaja 2029. aasta sihttase on 1000 osaluskorda ning 2024. aasta vahesihhtase on 150 osaluskorda.

6.3. Punktis 4.1 nimetatud tegevused panustavad järgmistesse projektispetsiifilistesse näitajatesse:

6.3.1. NGTS seirega liitunud ja toetatud kohaliku omavalitsuse üksuste arv, mille 2029. aasta sihttase on 74 ning 2024. aasta vahesihhtase on 65 üksust;

6.3.2. noortegarantii teavitustegevused on ellu viidud ja NGTSi teavitustegevuste kontseptsioon 2024–2029 on loodud ja tegevuskava on ellu viidud, mille 2029. aasta sihttase on üks teavitustegevus;

6.3.3. sihtrühmast lähtuv juhtumikorralduslik juhend on välja töötatud ja kohaliku omavalitsuse üksuste kodulehtede kaudu kättesaadav, mille 2029. aasta sihttase on ühe NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudelil lähtuva meetoodilise juhtumikorraldusliku juhendi loomine ja ajakohastamine;

6.3.4. andmelahendussüsteem on loodud või arendatud, mille 2029. aasta sihttase on ühe NEET-olukorras noorte toetamise ja teenuste koostöömudelil lähtuva töö kirjeldamise ja analüüsi IT-lahenduse kontseptsiooni loomine, tehniline teostamine ja kasutamine;

6.3.5. NGTS-i toimimise analüüs on läbi viidud, mille 2029. aasta sihttase on üks analüüsitegevus.

6.4. Punktis 4.2 nimetatud tegevused panustavad järgmistesse projektispetsiifilistesse näitajatesse:

6.4.1. töövõime hindamise analüüs on läbi viidud, mille 2029. aasta sihttase on üks analüüsitegevus;

¹ <https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/ringmajandus/keskkonnahoidlikud-riigihanked>

² <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnateadlikkus>

6.4.2. teavitustegevus on ellu viidud, mille 2029. aasta sihttase on üks tervisest tulenevate takistustega inimeste teavitustegevus.

6.5. Sekkumise tulemusnäitaja on pärast teenuse saamist tööhõives olev tööeline elanikkond, mille 2029. aasta sihttase on 38 protsenti.

7. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2024. a ning lõpeb 31. detsembril 2029. a.

8. Eelarve

Toetatavate tegevuste eelarve on 4 707 800,30 eurot, millest Euroopa Sotsiaalfondi toetus on 3 295 460,21 eurot (70 protsenti) ja riiklik kaasfinantseering on 1 412 340,09 eurot (30 protsenti).

9. Kulude abikõlblikkus

Toetatavate tegevuste kaudsed kulud on abikõlblikud ühtse määra alusel 15 protsendi ulatuses otsestest personalikuludest.

10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

10.1. Toetust makstakse abikõlblike kulude hüvitamiseks tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 27 lõike 1 punktile 1. Kaudseid kulusid hüvitatakse vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3.

10.2. Abikõlbliku kulu eest peab elluviija tasuma projekti abikõlblikkuse perioodil, kuid hiljemalt 31. detsembril 2029. a.

10.3. Enne esimese makse saamist esitab elluviija rakendusüksusele:

10.3.1. väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas toetusega seotud kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamises muudest elluviija kuludest;

10.3.2. hankekorra;

10.3.3. volikirja, kui esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel.

10.4. Punktis 10.3 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kehtiv raamatupidamise sise-eeskiri ja hankekord on rakendusüksusele esitatud. Elluviija esitab rakendusüksusele sellekohase kirjaliku kinnituse.

10.5. Punktis 10.3.1 nimetatud eristamist toetuse saaja raamatupidamises ei nõuta kaudsete kulude osas.

10.6. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviija rakendusüksusele kõige harvem üks kord kvartalis ja kõige sagedamini üks kord kuus.

10.7. Makse aluseks olevate dokumentide menetlusaeg on kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates.

10.8. Lõppmakse saamiseks esitatavad dokumendid esitatakse koos lõpparuandega. Lõppmakse tehakse pärast elluviija kohustuste täitmist ning rakendusüksuse kontrollitud lõpparuande kinnitamist. Lõppmakse taotlus esitatakse rakendusüksusele hiljemalt 17. jaanuariks 2030.

11. Elluviija ja partneri kohustused

11.1. Elluviija kohustub täitma järgmist:

11.1.1. esitama rakendusasutuse nõudmisel toetuse eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa;

11.1.2. rakendama tegevusi vastavalt rakendusasutuse kinnitatud eelarvele;

11.1.3. esitama vajadusel rakendusasutusele eelarve täitmise aruande rakendusasutuse poolt väljatöötatud vormil;

11.1.4. esitama rakendusüksusele järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi 10. detsembriks või kümne tööpäeva jooksul pärast eelarve kinnitamist, kuid esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitama 15 tööpäeva jooksul käskkirja kinnitamisest;

11.1.5. esitama rakendusüksusele korrigeeritud prognoosi järelejäänud eelarveaasta kohta, kui maksetaotlus erineb rohkem kui 25 protsendi võrra punktis 11.1.4 nimetatud prognoosist.

11.2. Partner kohustub elluviijale esitama:

11.2.1. elluviija määratud tähtpäevaks punktis 10.3 nimetatud partneri dokumendid;

11.2.2. elluviija määratud tähtpäevaks järgneva eelarveaasta kulude planeerimiseks eelarveprognoosi ja jooksva eelarveaasta prognoosi parandused või muudatusettepanekud lähtuvalt toetuse saaja või partneri vajadusest;

11.2.3. maksetaotluse tasutud kuludokumentide alusel hiljemalt iga kuu 10. kuupäevaks või vastavalt elluviija nõudele viis tööpäeva enne eelarveprognoosis märgitud toetuse saaja maksetaotluse esitamise tähtaega rakendusüksusele;

11.2.4. esimeses maksetaotluses esitatud kuludega ning edaspidi rakendusüksuse saadetud valimiridade põhjal kaasnevad lisadokumendid (sh hankedokumendid, memod, osalejate nimekirjad, päevakavad) ja andma vajaduse korral täiendavaid selgitusi;

11.2.5. vahearuande iga aasta 5. jaanuariks ja 1. juuniks ning lõpparuande elluviija määratud tähtpäevaks.

12. Aruandlus

12.1. Elluviija esitab rakendusüksusele tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise vahearuande koos lisadega iga aasta 20. jaanuariks ja 31. juuliks vastavalt 31. detsembri ja 30. juuni seisuga. Kui tegevuste alguse ja esimese vahearuande esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuanne järgmiseks tähtpäevaks.

12.2. Elluviija tagab tegevustes osalejate andmete olemasolu e-toetuse keskkonna sündmuste infosüsteemis iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.

12.3. Elluviija esitab rakendusüksusele tegevuste, tulemuste ja näitajate saavutamise edenemise lõpparuande hiljemalt 17. jaanuariks 2030.

12.4. Kui vahearuande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

12.5. Rakendusüksus kontrollib kümne tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *aruanne*) laekumisest, kas aruanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

12.6. Kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus vahearuande.

12.7. Vahearuan­des puuduste esi­nemise korral annab rakendusüksus elluvii­jale vähe­malt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning rakendusüksus kinnitab vahearuan­de viie tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist.

12.8. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, teavitab rakendusüksus viie tööpäeva jooksul rakendus­asutust nõuetekohase lõpparuande esitamisest. Rakendus­asutusel on õigus esitada viie tööpäeva jooksul omapoolsed seisukohad rakendusüksusele. Kui rakendus­asutuse hinnangul lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus lõpparuande.

12.9. Lõpparuandes puuduste esi­nemise korral annab rakendusüksus elluvii­jale vähe­malt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

12.10. Aruan­des kajastatakse info vastavalt andmeväljades nõutule.

12.11. Lõpparuandes esitatakse lisaks vahearuan­des nõutavale infole teave toetatavate tegevuste panusest „Eesti 2035“ näitajatesse, millega hinnatakse horisontaalsete põhimõtete edenemist.

13. Finan­tskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

13.1. Finan­tskorrektsioone teeb rakendusüksus vastavalt ühendmääruse §-dele 34–37.

13.2. Finan­tskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse ÜSS 2021_2027 §-des 28–30 ning ühendmääruse § 34 lõigetes 1 või 2 toodud alustel.

14. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele ÜSS2021_2027 § 31 kohaselt. Vaide lahendab rakendusüksus.

15. Rakendussäte

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 18. detsembri 2023. a käskkiri nr 159 „Noorte, kes ei õpi ega tööta, ja tervise tõttu tööturul haavatavamas olukorras olevate inimeste tööturul toetamine“ tunnistatakse kehtetuks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Lisa Eelarve kulukohtade kaupa